Proiect

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ al CONGRESULUI AL XIV-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

cu privire

LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI ÎN CINCINALUL 1991-1995 ŞI ORIENTĂRILE DE PERSPECTIVĂ PÎNĂ ÎN ANII 2000-2010

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Proiect

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ
AL CONGRESULUI AL XIV-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
cu privire
LA DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI ÎN CINCINALUL 1991-1995 ŞI ORIENTĂRILE DE PERSPECTIVĂ PÎNĂ ÎN ANII 2000-2010

1989

EDITURA POLITICĂ, BUCUREŞTI

Apărut — iulie 1989

Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piața Scînteii nr. 1, București —
Republica Socialistă România

I S B N 973-28-0089-5

Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român — eveniment de însemnătate excepţională în viaţa social-politică a ţării — va analiza activitatea desfăşurată de partid, de întregul popor pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea şi ale Conferinţei Naţionale din 1987 şi va adopta Programul-Directivă cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 şi orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010.

Desfăşurîndu-se în anul celei de-a 45-a aniversări a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, Congresul va face bilanţul realizărilor istorice obţinute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în edificarea noii orînduiri şi — pornind de la stadiul actual al societăţii româneşti, de la cerinţele legilor obiective, ale aplicării consecvente a principiilor socialismului ştiinţific la condiţiile concrete din România — va stabili liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a patriei în perioada următoare, în vederea înfăptuirii neabătute a Programului partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare spre comunism.

Prevederile şi obiectivele înscrise în Programul-Directivă continuă pe o treaptă superioară orientările profund revoluţionare imprimate întregii opere de construcţie socialistă de hotărîrile Congresului al IX-lea al partidului, care a ales în fruntea partidului pe cel mai iubit fiu al poporului nostru, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, ctitorul de geniu al României socialiste moderne, conducătorul vizionar al întregii naţiuni pe calea progresului şi bunăstării, strălucită personalitate a mişcării comuniste

și a vieții politice internaționale, luptător ferm și consecvent pentru cauza socialismului și comunismului, pentru triumful păcii și colaborării în lume. Este meritul nepieritor al Congresului al IX-lea, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi făcut o profundă analiză critică și autocritică a întregii activități desfășurate în prima etapă a construcției socialiste și de a fi stabilit, pe această bază, orientări noi, de importanță fundamentală pentru întregul proces de transformare revoluționară a societății românești.

Pornind de la dreptul inalienabil al partidului nostru de a-și elabora de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, pe baza aplicării creatoare a adevărurilor general-valabile, a principiilor socialismului științific la condițiile concrete din România — Congresul al IX-lea a luat atitudine hotărîtă și a pus capăt teoriilor și practicilor anacronice, depășite, ce nu mai corespundeau realității românești, a combătut conceptul greșit al „modelului unic" în construcția noii orînduiri, atitudinile dogmatice, conservatoare, de ploconire față de unele idei străine, care împiedicau manifestarea forței revoluționare a partidului, a capacității creatoare a poporului. Prin hotărîrile sale istorice — magistral validate de practică — Congresul al IX-lea s-a înscris ca un adevărat moment de cotitură în activitatea partidului și a poporului nostru, care a inaugurat o nouă epocă în construcția socialistă, a deschis cîmp larg de afirmare a spiritului revoluționar în viața socială, a determinat creșterea puternică a rolului partidului în organizarea și conducerea întregii opere de edificare a noii orînduiri în România.

Înfăptuind neabătut orientările Congresului al IX-lea — continuate și dezvoltate, corespunzător cerințelor fiecărei etape, de congresele și conferințele naționale care au urmat — clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor, acționînd în strînsă unitate, sub conducerea partidului, au obținut succese istorice în dezvoltarea economico-socială, în toate domeniile de activitate, au asigurat înaintarea fermă a patriei noastre pe calea socialismului, a progresului și civilizației.

România s-a transformat dintr-o țară slab dezvoltată într-o țară industrial-agrară în plină dezvoltare, pe baza

celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, cu un nivel de bunăstare tot mai ridicat pentru întregul popor. Producția industrială este în acest an de 135 de ori mai mare decît în 1945, creșterea obținută după 1965 fiind de 120 de ori. Producția agricolă s-a mărit de circa 10 ori, din care de peste 6 ori după 1965. Volumul comerțului exterior a crescut de 45 de ori față de anul 1950. Venitul național depășește de 40 de ori nivelul din 1945, un spor de 33 de ori revenind perioadei de după Congresul al IX-lea. Fondul de consum a sporit, comparativ cu anul 1950, de peste 18 ori. A fost realizat un larg sistem democratic de participare nemijlocită a întregului popor la conducerea societății, la făurirea conștientă a propriului viitor, socialist și comunist.

Întreaga dezvoltare economico-socială s-a înfăptuit în condițiile afirmării tot mai puternice — ca factori hotărîtori ai progresului multilateral al patriei — a științei, învățămîntului și culturii, cu contribuția remarcabilă și de înaltă competență a tovarășei academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU, eminent om politic și savant de renume mondial, militant de frunte al partidului și statului nostru.

Marile înfăptuiri obținute de România în toate domeniile de activitate atestă, cu puterea faptelor, superioritatea noii orînduiri, a proprietății socialiste — a întregului popor și cooperatiste —, justețea politicii de dezvoltare susținută a forțelor de producție pe baza unei rate înalte a acumulării, rolul conducerii unitare a vieții economico-sociale, al afirmării democrației muncitorești-revoluționare, însemnătatea hotărîtoare a aplicării ferme, creatoare, a legităților generale la condițiile concrete ale țării noastre.

Congresul al XIV-lea al partidului — Congresul marilor victorii socialiste, al triumfului principiilor socialismului științific în transformarea revoluționară a patriei, al independenței depline, economice și politice, a României — deschide poporului nostru perspectivele mărețe ale făuririi cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării ferme spre înaltele culmi ale orînduirii fără clase, spre comunism.

I

ÎNFĂPTUIREA PREVEDERILOR PLANULUI CINCINAL 1986—1990

În cincinalul actual au fost obținute noi și însemnate realizări în dezvoltarea economico-socială a țării, în ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor. S-a asigurat dezvoltarea și modernizarea continuă a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor sociale, adîncirea democrației muncitorești-revoluționare, întărirea independenței și suveranității naționale.

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale a României în cincinalul 1986—1990 se prezintă astfel:

— în prețuri 1989 —

	1985	1990	1990/1985 — %	
			Dinamică	Ritm mediu anual
1	2	3	4	5
Produsul social — miliarde lei	1 867,7	2 500 —2 520	133,9—134,9	6,0— 6,2
Venitul național — miliarde lei	708,2	1 015 —1 042	143,3—147,1	7,5— 8,0
Produsul național brut — miliarde lei	854,6	1 191 —1 218	139,4—142,5	6,9— 7,4
Producția industrială — miliarde lei				
— globală	1 370,6	1 885 —1 902	137,5—138,8	6,6— 6,8
— marfă	1 221,1	1 700 —1 712	139,2—140,2	6,9— 7,0
— netă	375,0	612 — 620	163,2—165,3	10,3—10,6
Producția agricolă — miliarde lei				
— globală	196,6	274 — 277	128,3—129,4	5,1— 5,3
— marfă	107,8	193,5— 195,3	133,3—135,4	5,9— 6,3
— netă	89,4	135,5— 136,7	148,1—149,2	8,2— 8,3

1	2	3	4	5
Volumul investițiilor în economia națională — miliarde lei	240,7	289 — 293	111 —112	2,1— 2,3
Volumul comerțului exterior — miliarde lei,				
prețuri de livrare	333,2	463,0	128,6	5,2
— din care volumul exportului	245,0	340,0	138,8	6,8
Numărul de personal muncitor — mii persoane	7,661	7 990	104,3	0,8
Productivitatea muncii în industria repuplicană (calculată pe baza producției-marfă) — mii lei/persoană	330	450 — 452	136,4—136,9	6,4— 6,5
Reducerea cheltuielilor totale la 1 000 lei producție-marfă în industria republicană, în 1990 față de 1985 — lei		104,5		
Desfacerile de mărfuri cu amănuntul — miliarde lei	288	317 — 318	110 —110,4	1,9— 2,0
Prestările de servicii pentru populație — miliarde lei	35,7	60	168	11
Retribuția medie reală — lei/persoană	2 980	3 300	110,7	2,1
Veniturile totale ale țărănimii cooperatiste — miliarde lei	54,7	61,6	112,6	2,4
Construcții de locuințe din fondurile statului — mii apartamente în cincinalul 1986—1990		673		
Cheltuieli social-culturale finanțate de la bugetul de stat pe o familie — lei	12 436	14 900	119,8	3,7

NOTĂ : *La producția agricolă, investiții și comerț exterior, dinamicile și ritmurile medii sînt calculate pe perioade de 5 ani.*

Pe ansamblul cincinalului actual se asigură creșterea cu circa 40 la sută a producției-marfă industriale. În această perioadă s-a acționat neabătut pentru înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare, obținîndu-se anual peste 30 milioane tone cereale. S-au dezvoltat construcțiile, transporturile, celelalte sectoare de activitate. Pe întregul cincinal se realizează un volum total de investiții de circa 1 300 miliarde lei.

România a participat activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale cu alte state ale lumii, fără deosebire de orînduire socială. Un loc important a revenit relațiilor comerciale și de cooperare cu țările socialiste, care reprezintă circa 50 la sută în volumul comerțului nostru exterior. A crescut continuu colaborarea economică cu statele în curs de dezvoltare, a căror pondere este de circa 25 la sută. S-au extins, de asemenea, relațiile cu țările capitaliste dezvoltate, care dețin 25 la sută din volumul comerțului exterior al României.

Dezvoltarea economico-socială a țării a creat condițiile pentru plata, an de an, a datoriei externe și lichidarea acesteia în luna martie 1989. Expresie elocventă a potențialului și vitalității economiei noastre, această mare victorie a poporului român a asigurat adevărata independență și suveranitate a patriei. Rambursarea completă a datoriei externe s-a realizat concomitent cu alocarea, în cursul acestui deceniu, a peste 2 000 miliarde lei pentru dezvoltarea economico-socială a țării.

Pe baza creșterii producției materiale și a venitului național, în acest cincinal au fost luate măsuri pentru ridicarea nivelului de trai al întregului popor. În anul 1988, retribuția minimă s-a mărit de la 1 500 lei la 2 000 lei lunar. Prin încheierea, pînă la 1 iulie 1989, pe întreaga economie națională, a noii acțiuni de majorare a retribuției personalului muncitor se asigură creșterea față de anul 1985 cu peste 10 la sută a retribuției reale. Pensiile au sporit în medie cu 8 la sută, din care pensiile mici cu peste 40 la sută. A fost ferm promovată politica stabilității prețurilor și tarifelor, al căror indice s-a situat sub cel planificat. În condițiile dezvoltării economico-sociale a tuturor județelor țării, s-a continuat programul construcției de

locuințe, de amenajare a centrelor civice, de sistematizare și modernizare a localităților. A fost extinsă baza materială a științei, învățămîntului și culturii. S-au îmbunătățit permanent asistența medicală, ocrotirea sănătății populației. Toate acestea demonstrează în mod grăitor că ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor reprezintă țelul suprem al politicii partidului, rațiunea însăși a societății socialiste multilateral dezvoltate care se edifică cu deplin succes în România.

Rezultatele de pînă acum și prevederile pentru anul 1990 asigură înfăptuirea, în linii generale, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului privind dezvoltarea economico-socială a țării în această perioadă, realizarea obiectivului strategic al celui de-al 8-lea cincinal — trecerea României la stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată. Deosebit de semnificativ este faptul că rezultatele din acest cincinal și din întregul deceniu actual au fost obținute în condițiile grele ale crizei economice mondiale, care a afectat, din 1980, într-o măsură sau alta, toate țările lumii, și îndeosebi pe cele în curs de dezvoltare.

Remarcabilele înfăptuiri dobîndite în dezvoltarea patriei sînt rodul activității pline de abnegație a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, care, într-o deplină unitate, asigură transpunerea neabătută în viață a politicii interne și externe a țării noastre, ridicarea României pe trepte tot mai înalte de progres și civilizație. Ele demonstrează cu forța faptelor de netăgăduit justețea politicii partidului nostru comunist de aplicare creatoare a legilor obiective, a principiilor socialismului științific la realitățile din România. Aceste mari realizări evidențiază cu putere superioritatea socialismului, faptul că numai în condițiile cînd poporul a devenit cu adevărat stăpîn pe destinele sale se pot asigura lichidarea într-un timp relativ scurt a înapoierii, progresul economico-social, bunăstarea, independența și suveranitatea națională.

Îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor de plan pe 1989 și 1990 creează o temelie trainică pentru trecerea la înfăptuirea celui de-al 9-lea cincinal și a orientărilor strategice pe termen lung, la realizarea unui nou stadiu al dezvoltării societății noastre socialiste.

II

CERINȚELE NOII ETAPE DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

În stabilirea obiectivelor Programului-Directivă pentru cincinalul 1991—1995 și în perspectiva anilor 2000—2010, partidul nostru pornește de la necesitatea aplicării ferme a legilor obiective, a principiilor socialismului științific la realitățile României, pe baza promovării neabătute a orientărilor fundamentate în opera economică și social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În centrul strategiei partidului se vor situa continuarea politicii de dezvoltare a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție, a tuturor raporturilor sociale, realizarea unei noi calități a muncii și vieții, întărirea democrației muncitorești-revoluționare, participarea tuturor cetățenilor la conducerea societății, manifestarea deplină a personalității umane, asigurîndu-se înfăptuirea consecventă a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei noastre spre comunism.

În definirea liniilor directoare pentru perioada următoare este necesar să se țină seama de stadiul atins de România pe plan economico-social, de faptul că gradul general de dezvoltare a industriei și agriculturii, a economiei naționale în ansamblu asigură consumul intern și un export corespunzător.

Totodată, trebuie să se aibă în vedere că resursele de materii prime și energie, atît pe plan național, cît și internațional, nu sînt inepuizabile, că — după cum arată prognozele elaborate în diferite țări, precum și în cadrul unor organizații internaționale — pentru unele din aceste

resurse apare obiectiv necesară limitarea consumului chiar în deceniile viitoare. De altfel, exploatarea judicioasă a bogățiilor naturale reprezintă și o condiție primordială a menținerii echilibrului ecologic al planetei, a conservării și protecției mediului înconjurător.

Se impune, de asemenea, ca — în cadrul soluționării problemelor majore ale lumii contemporane și de care depinde soarta însăși a umanității — să se realizeze o nouă diviziune internațională a muncii, mai echilibrată, relații noi, întemeiate pe egalitate și echitate, care să asigure lichidarea subdezvoltării, industrializarea a noi și noi state, ridicarea economico-socială a țărilor în curs de dezvoltare.

În aceste condiții, creșterea economică — în mod necesar accelerată în perioadele cînd se recuperează rămînerea în urmă, așa cum a fost și cazul României în cincinalele precedente — înregistrează, de la un anumit nivel al dezvoltării, ritmuri mai moderate. Această tendință, confirmată și de experiența mondială, provine atît din faptul că fiecare procent înseamnă un volum absolut tot mai mare, cît și din inevitabila încetinire a dinamicii consumului pe măsura apropierii sale de nivelul optim, precum și din caracterul limitat al resurselor naturale.

În prezent, România se află tocmai în etapa cînd este imperios necesar ca dezvoltarea economică să se bazeze pe o politică fermă de utilizare judicioasă a resurselor materiale și energetice, a capacităților de producție și forței de muncă, a mijloacelor financiare, în condițiile eliminării hotărîte a oricărei forme de risipă a avuției naționale.

Un obiectiv esențial îl constituie menținerea și consolidarea consumului realizat, creșterea lui rațională, în limitele satisfacerii nevoilor științific fundamentate ale întregului popor. După cum este cunoscut, în ce privește alimentația, cu nivelul atins — de circa 3 200 calorii zilnic pe locuitor — România se numără printre țările cu un consum bun din punctul de vedere al cerințelor fiziologice. De asemenea, s-au asigurat consumuri corespunzătoare și la produsele textile, încălțăminte, alte bunuri industriale.

În dimensionarea atît a producției, cît și a consumului, trebuie să se țină seama, totodată, de necesitatea creării unor rezerve adecvate de materii prime, materiale, com-

bustibili și alte produse, precum și de mijloace financiare, valutare, care să permită dezvoltarea stabilă, pe termen lung, a societății noastre socialiste.

În noile condiții, creșterea economică va trebui să se înfăptuiască, de asemenea, pe baza extinderii în tot mai mare măsură a schimburilor comerciale, a cooperării și specializării în producție cu alte state.

O cerință legică, inexorabilă, a progresului contemporan, a dezvoltării omenirii o reprezintă lichidarea divizării societății în bogați și săraci, a gravelor disparități în consum — generate de relațiile capitaliste de producție, de mecanismele imperialiste și neocolonialiste de spoliere a bogățiilor naționale și a muncii altor popoare. Realitățile lumii de azi pun cu tot mai multă stringență problema înlăturării vechilor relații de dominație și asuprire, a instaurării unor raporturi noi, de egalitate între state, a creării condițiilor pentru folosirea echitabilă a resurselor planetei, care să permită progresul multilateral al tuturor națiunilor, iar în cadrul fiecărei țări satisfacerea corespunzătoare a necesităților de viață ale tuturor cetățenilor. Acestui imperativ istoric îi răspunde pe deplin socialismul, ca orînduire care — eliminînd exploatarea socială și națională — situează în centrul dezvoltării economice omul, înflorirea personalității umane, ridicarea gradului de civilizație, materială și spirituală, a întregii societăți.

Partidul nostru ține seama și pornește de la toate aceste cerințe obiective, de la legitățile generale ale progresului în epoca actuală, de la principiile socialismului științific în stabilirea orientărilor viitorului cincinal, în organizarea și conducerea întregii activități de dezvoltare economico-socială a României în deceniul următor și în perspectiva anilor 2000—2010.

Se impune, astfel, să se asigure creșterea în continuare a forțelor de producție, accentuîndu-se în toate domeniile dezvoltarea intensivă, ca o cerință esențială pentru realizarea obiectivului strategic al partidului și poporului nostru. Avînd în vedere că, în multe sectoare, actuala producție fizică a României se situează la nivelul țărilor celor mai dezvoltate, este necesar ca, în perioada următoare, să se realizeze o asemenea perfecționare și modernizare a activității economice încît să se obțină o creștere însemnată a

nivelului tehnic și calitativ al produselor, valorificarea tot mai înaltă a materiilor prime, a forței productive a poporului nostru.

Va fi promovată în mod consecvent politica de întărire continuă a proprietății socialiste — a întregului popor și cooperatiste — care constituie o necesitate obiectivă a construirii și dezvoltării noii orînduiri, a progresului continuu al forțelor de producție, a creșterii nivelului de trai, a asigurării independenței și suveranității naționale, a mersului ascendent al patriei noastre pe calea civilizației și prosperității.

Prin îmbinarea organică a proprietății de stat cu cea cooperatistă în toate domeniile, dezvoltarea conlucrării dintre aceste forme în agricultură — inclusiv cooperarea largă cu țărănimea din zonele de deal și munte —, se vor afirma tot mai puternic principiile socialismului în economie, în întreaga viață socială.

Se va acționa permanent pentru creșterea răspunderii oamenilor muncii, în calitatea lor de proprietari și producători, în buna gospodărire a fondurilor încredințate.

Va fi întărit și perfecționat sistemul de proprietate comună, urmărindu-se legarea tot mai strînsă a cointeresării oamenilor muncii, prin aplicarea acordului global în retribuire, de aportul la creșterea generală a proprietății socialiste, precum și de participarea personală la fondul de dezvoltare a întreprinderilor de stat și cooperatiste.

Se va urmări asigurarea locurilor de muncă necesare pentru folosirea rațională a populației active, avîndu-se în vedere ca toți cetățenii să poată desfășura o activitate socialmente utilă, corespunzător capacităților și pregătirii profesionale. În societatea noastră, munca — factor hotărîtor al formării omului însuși ca ființă socială — devine tot mai mult o cerință vitală, un atribut esențial al afirmării și înfloririi personalității umane. Pornind de la adevărul fundamental că nu poate fi cu adevărat liber acela care nu depune o muncă utilă, partidul nostru va acționa permanent pentru dezvoltarea, la toți cetățenii, a sentimentului de dragoste și datorie față de muncă, față de patrie și viitorul fericit al întregului popor.

Va fi aplicat în mod ferm principiul „la muncă egală, retribuție egală“, criteriul repartiției socialiste după canti-

tatea, calitatea și însemnătatea socială a muncii depuse. Partidul nostru va veghea, cu exigență revoluționară, ca nimeni să nu realizeze venituri fără muncă sau pe seama muncii altora, ca exploatarea omului de către om să nu se manifeste sub nici o formă și în nici un fel de împrejurări în România. Sistemul de retribuire trebuie să preîntîmpine atît formarea unor disproporții inechitabile în scara veniturilor, cît și tendințele de nivelare.

Un rol tot mai important în ridicarea nivelului de trai al întregului popor îl vor avea fondurile sociale de consum. Societatea noastră va asigura satisfacerea tot mai bună — pentru toți cetățenii — a nevoilor de învățămînt, ocrotire a sănătății, locuință, odihnă, cultură, asumîndu-și într-o măsură sporită sarcina creșterii și formării tinerei generații, a creării unor condiții de viață demne pentru oamenii vîrstnici, pentru întregul popor.

Este necesar să se aibă întotdeauna în vedere faptul că ridicarea nivelului personal de trai, a bunăstării fiecărui cetățean nu se poate realiza decît o dată cu dezvoltarea generală a forțelor de producție și creșterea avuției naționale, cu ridicarea nivelului de trai, a bunăstării întregului popor, cu asigurarea progresului multilateral al patriei noastre. Socialismul trebuie să creeze tuturor membrilor societății, fără nici o discriminare, condiții egale de muncă și viață, de manifestare a personalității umane!

Partidul Comunist Român pornește de la principiul, pe deplin confirmat de experiență, că edificarea orînduirii socialiste și înaintarea spre comunism reprezintă un amplu și permanent proces revoluționar, care impune soluționarea conștientă a contradicțiilor dezvoltării sociale, lupta intransigentă împotriva vechiului și promovarea neabătută a noului în toate sectoarele de activitate, întărirea rolului conducător al partidului clasei muncitoare, perfecționarea continuă a funcțiilor statului democrației muncitorești-revoluționare, lărgirea cadrului organizatoric al participării efective a maselor de oameni ai muncii la conducerea societății.

III
OBIECTIVUL ȘI DIRECȚIILE PRIORITARE ALE DEZVOLTĂRII ROMÂNIEI ÎN CINCINALUL 1991—1995

Obiectivul fundamental al celui de-al 9-lea cincinal îl constituie dezvoltarea intensivă a economiei naționale, aplicarea programelor de organizare și modernizare a producției pe baza celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii, realizarea unei noi calități a muncii în toate domeniile de activitate, asigurîndu-se trecerea la cea de-a doua fază, superioară, a construirii societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, a înfăptuirii Programului partidului.

Corespunzător acestui obiectiv, viitorul plan cincinal are ca sarcini de bază :

— Perfecționarea organizării, modernizarea și dezvoltarea producției, în concordanță cu tendințele revoluției tehnico-științifice contemporane.

— Folosirea deplină, cu eficiență maximă, a capacităților productive, creșterea substanțială a producției și venitului național pe unitatea de fonduri fixe.

— Intensificarea eforturilor pentru dezvoltarea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, în condițiile exploatării raționale, cu randament ridicat a acestora.

— Continuarea fermă a politicii de dezvoltare a industriei prelucrătoare, acordîndu-se prioritate sectoarelor tehnicii de vîrf, astfel încît România să devină o țară a produselor de înaltă calitate, la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.

— Înfăptuirea neabătută a obiectivelor noii revoluții agrare, a programelor de asigurare a unor producții agricole înalte și stabile.

— Dezvoltarea mai activă a schimburilor economice cu alte state, a cooperării în producție, știință și tehnică, intensificarea participării României la diviziunea internațională a muncii, la circuitul mondial de valori.

— Continuarea procesului de dezvoltare economico-socială a tuturor județelor, orașelor și comunelor, de organizare teritorială și sistematizare a localităților.

— Amplificarea acțiunii factorilor calitativi ai dezvoltării economice, prin creșterea mai rapidă a productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și energetice, realizarea unui grad superior de valorificare a resurselor, diminuarea cheltuielilor de producție și ridicarea rentabilității.

— Creșterea venitului național atît prin dezvoltarea producției de bunuri, cît și prin reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social ; repartizarea optimă a venitului național pentru consum și acumulare.

— Ridicarea în continuare a nivelului de trai al întregului popor, satisfacerea în tot mai bune condiții a consumului oamenilor muncii de produse agroalimentare și industriale, rezolvarea completă a problemei serviciilor pentru populație.

— Dezvoltarea proprietății socialiste, perfecționarea întregului ansamblu al relațiilor sociale, a conducerii, organizării și planificării activității economico-sociale.

În concordanță cu obiectivele și sarcinile stabilite pentru perioada următoare, principalii indicatori ai dezvoltării României în cincinalul 1991—1995 se prezintă astfel :

	1995	1995/1990 — %	
		Dinamică	Ritm mediu anual
1	2	3	4
Produsul social — miliarde lei	3 110—3 245	125—130	4,5—5,5
Venitul național — miliarde lei	1 395—1 450	135—140	6,0—7,0
Produsul național brut — miliarde lei	1 635—1 695	135—140	6,0—7,0

1	2	3	4
Producţia industrială — miliarde lei			
— globală	2 375—2 470	125—130	4,5—5,5
— marfă	2 225—2 310	130—135	5,5—6,0
— netă	870— 900	140—145	7,0—7,5
Producţia agricolă — miliarde lei			
— globală	284— 302	120—125	4,0—4,5
— marfă	210— 223	125—130	4,5—5,5
— netă	154— 162	130—135	5,5—6,0
Volumul investiţiilor în economia naţională (pe perioada de 5 ani) — miliarde lei	1 600—1 700	120—129	4,0—5,0
Volumul comerţului exterior — miliarde lei, preţuri de livrare	680— 700	154—158	9,0— 9,5
— volumul exportului	505— 525	158—162	9,5—10,0
Numărul de personal muncitor — mii persoane	8 180—8 240	102,4—103	0,5—0,6
Productivitatea muncii în industria republicană (calculată pe baza producţiei-marfă) — mii lei/persoană	565— 585	125—130	4,5— 5,5
Reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producţie-marfă în industria republicană, în 1995 faţă de 1990 — lei	140		
Desfacerile de mărfuri cu amănuntul — miliarde lei	334— 342	105—108	1,0— 1,5
Prestările de servicii pentru populaţie — miliarde lei	96— 105	160—175	10,0—12,0
Retribuţia medie reală — lei lunar	3 500—3 600	105—108	1,0— 1,5
Veniturile totale ale ţărănimii cooperatiste — miliarde lei	64,7— 66,5	105—108	1,0— 1,5

1	2	3	4
Construcții de locuințe din fondurile statului pe cincinal — mii apartamente	700		
Cheltuielile social-culturale de la bugetul de stat pe o familie — lei	15 500—16 000	105—108	1,0— 1,5

NOTA : *La producția agricolă, investiții și comerț exterior, dinamicile și ritmurile medii sînt calculate pe perioade de 5 ani.*

1. Dezvoltarea principalelor ramuri ale economiei naționale pe baza cuceririlor științei și tehnologiei moderne

A. Industria

Ținînd seama de puternicele capacități productive de care dispune în prezent România, de nivelul atins la producțiile fizice de bază, obiectivul principal în domeniul industriei îl constituie dezvoltarea intensivă, organizarea superioară și modernizarea proceselor de fabricație, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea prioritară a subramurilor de înaltă tehnicitate, care valorifică cu maximă eficiență materiile prime, resursele energetice și munca socială.

Dezvoltarea **industriei extractive** trebuie să asigure valorificarea complexă a rezervelor, creșterea însemnată a gradului de recuperare a substanțelor utile din zăcăminte, inclusiv din cele cu conținuturi reduse sau situate în condiții grele de exploatare.

Producția de lignit și cărbune brun va ajunge în 1995 la circa 80 milioane tone ; huila extrasă, în volum de 20 milioane tone, va fi destinată fabricării cocsului metalurgic.

Este necesar să se intensifice eforturile pentru creșterea rezervelor și producției de petrol, în vederea acoperirii în proporție cît mai mare, din resurse interne, a cerințelor economiei naționale; se vor utiliza pe scară largă tehnologiile moderne pentru creșterea factorului final de recuperare a țițeiului. Extracția de gaze naturale va fi limitată în scopul menținerii unui grad corespunzător de asigurare cu rezerve.

Se va extinde producția de metale neferoase în concentrate, precum și de substanțe nemetalifere, urmărindu-se perfecționarea tehnologiilor și creșterea randamentelor de extracție, eliminarea pierderilor în fazele de preparare.

În domeniul **energetic** se vor asigura extinderea amenajărilor hidroenergetice, încheierea realizării și punerea în funcțiune a centralelor nuclearo-electrice, funcționarea la parametrii proiectați a termocentralelor pe cărbune. O deosebită atenție va fi acordată valorificării resurselor energetice recuperabile și a surselor neconvenționale de energie — solară, geotermală, a vîntului, biogazului și biomasei.

Un obiectiv esențial îl constituie creșterea randamentelor energetice, scăderea accentuată a consumurilor specifice de combustibili în producția de energie electrică și termică. Vor fi aplicate măsuri pentru raționalizarea rețelelor și optimizarea transportului de energie, reducerea pierderilor în rețelele de distribuție.

În cadrul **metalurgiei feroase** se prevede realizarea în 1995 a unei producții de oțel de 20—21 milioane tone, în condițiile creșterii ponderii oțelului elaborat în convertizoare și cuptoare electrice, asigurîndu-se valorificarea mai largă a fierului vechi, reducerea consumurilor de cocs, de alți combustibili și energie. Un accent deosebit se va pune pe sporirea coeficientului de scoatere în producția de semifabricate pentru relaminare și de laminate finite, prin extinderea turnării continue și altor tehnologii moderne. Se va îmbunătăți în continuare structura metalurgiei românești, creșteri însemnate urmînd să se realizeze la oțelurile de calitate și produsele de prelucrare avansată.

Industria construcțiilor de mașini va fi orientată în direcția asigurării necesarului de utilaje pentru înfăptuirea programelor de organizare și modernizare a tuturor ramurilor economiei, precum și a sporirii substanțiale a livrărilor la export. Se prevede realizarea de echipamente și mașini cu fiabilitate și performanțe superioare: motoare termice cu randamente ridicate, noi tipuri de utilaje petroliere și miniere pentru adîncimi mari și condiții grele de exploatare, utilaje de prelucrare metalurgică și chimică avansată, instalații pentru industria lemnului, ușoară și alimentară, mijloace de transport specializate, autoturisme cu consumuri reduse de carburanți. În toate sectoarele industriei construcțiilor de mașini trebuie să se asigure — prin reproiectarea produselor și promovarea tehnologiilor moderne — o creștere importantă a indicelui de utilizare a metalului, reducerea consumurilor materiale și energetice.

În domeniul **mașinilor-unelte** se va extinde producția mașinilor-agregat, a sistemelor flexibile de înaltă productivitate, precum și a utilajelor de prelucrare a metalelor prin deformare plastică și procedee neconvenționale. În **industria electrotehnică** se va tipiza fabricația de motoare electrice, transformatoare și aparataj electric, acționîndu-se pentru creșterea competitivității produselor, reducerea accentuată a consumurilor de metale neferoase și înlocuirea materialelor scumpe. **Industria electronică** va urmări dezvoltarea prioritară a producției de componente perfecționate și echipamente de electronică industrială.

În **industria chimică și petrochimică** vor fi elaborate și promovate noi tehnologii, care asigură integrarea fluxurilor de fabricație și creșterea accentuată a randamentelor de prelucrare, reducerea consumurilor materiale și energetice, ridicarea nivelului calitativ al producției.

Se va adînci procesul de valorificare superioară, prin chimizare avansată, a țițeiului, gazelor naturale, lemnului, sării, plantelor tehnice și medicinale, altor materii prime naturale și minerale, precum și a subproduselor tehnologice.

Va fi diversificată fabricația de polimeri — mase plastice, fibre și cauciucuri sintetice — urmărindu-se ma-

jorarea duratei de întrebuințare, precum și a rezistenței în condiții grele de exploatare. Creșteri importante se vor realiza în chimia de sinteză fină și de mic tonaj. Vor fi asimilate sortimente superioare de celuloză și hîrtie.

O atenție deosebită se va acorda valorificării complexe a resurselor indigene de cupru, plumb, zinc, titan și zirconiu, precum și intensificării acțiunilor de reintroducere în circuitul economic a metalelor neferoase și metalelor greu fuzibile. La aluminiu, producția se va menține la nivelul capacităților existente, urmărindu-se obținerea de noi aliaje speciale.

În **industria materialelor de construcții și a prelucrării lemnului** se va urmări extinderea fabricației de produse de valoare ridicată : mobilier de calitate superioară, plăci înnobilate din lemn, furnire estetice, prefabricate mai ușoare și finisate, produse din porțelan, cristal și sticlă tehnică. În industria cimentului va trebui să sporească ponderea sortimentelor speciale, precum și a celor cu adaosuri de zgură și cenuși.

Industria ușoară va fi orientată spre valorificarea superioară a materiilor prime, inclusiv a materialelor refolosibile. Creșterea producției de confecții și tricotaje va trebui asigurată în condițiile diversificării gamei sortimentale și realizării de articole ușoare, cu grad ridicat de finisaj. În domeniul încălțămintei, blănăriei și marochinăriei se va urmări extinderea utilizării de înlocuitori, asimilarea de noi produse, corespunzător cerințelor pieței interne și externe.

În **industria alimentară** se va pune accentul pe valorificarea integrală, cu eficiență superioară, a materiilor prime vegetale și animale, obținerea unor produse de calitate și valoare nutritivă ridicată, cu durată prelungită de păstrare în stare proaspătă. Se va dezvolta mai intens fabricația de preparate și semipreparate culinare.

Va crește în ritm susținut **industria mică** atît la orașe, cît și în mediul rural — în unitățile consiliilor populare și ale cooperației — urmărindu-se valorificarea largă a unor materii prime locale, a resurselor refolosibile și a

forței de muncă, în vederea extinderii fabricației de bunuri de consum, materiale de construcții și alte produse necesare populației.

B. Agricultura, silvicultura și gospodărirea apelor

a) Cincinalul 1991—1995 va asigura înfăptuirea, în continuare, a obiectivelor noii revoluții agrare, **dezvoltarea intensivă și modernizarea întregii agriculturi.**

Se va acționa cu toată fermitatea pentru **conservarea și ridicarea potențialului productiv al fondului funciar**, pămîntul reprezentînd un bun național de însemnătate hotărîtoare pentru dezvoltarea întregii societăți. Vor fi realizate noi acțiuni din programul național de amenajări funciare ; suprafața irigată se va mări în 1995 la 6 milioane hectare, iar suprafețele pe care s-au efectuat lucrări de prevenire și combatere a eroziunii solului și excesului de umiditate vor ajunge la 3,7 milioane hectare. Se va folosi un sortiment diversificat de îngrășăminte organice și minerale, aplicate în doze optime, urmărindu-se creșterea fertilității solului și a calității produselor agricole. Vor fi utilizate pe scară tot mai largă procedeele moderne, îndeosebi biologice și agrotehnice, de combatere a bolilor și dăunătorilor.

În domeniul **producției vegetale** se prevede ca — prin perfecționarea mecanizării lucrărilor, folosirea de semințe de calitate superioară, realizarea densităților optime — să se generalizeze recoltele mari la hectar, la toate culturile. Cerealele, în primul rînd grîul și porumbul, vor continua să ocupe locul principal, urmărindu-se crearea condițiilor ca pînă în 1995 să se obțină o producție de 35—40 milioane tone anual. O direcție importantă va fi dezvoltarea culturii plantelor tehnice de mare randament — îndeosebi floarea-soarelui, sfecla de zahăr, inul, cînepa —, creșterea producției în legumicultură, viticultură și pomicultură, pentru a se asigura pe deplin buna aprovizionare a populației și industriei, celelalte necesități ale economiei naționale.

În **zootehnie** se prevede ca, la sfîrșitul cincinalului, efectivele să ajungă la 11,5 milioane bovine, 15,6 milioane porcine, 35 milioane ovine și caprine, 97 milioane păsări ouătoare. Prin extinderea raselor de animale cu productivitate superioară, valorificarea pășunilor și fînețelor, utilizarea mai rațională a întregii baze furajere, se va asigura creșterea producției de carne, lapte, lînă, ouă. Va fi realizată punerea în valoare a tuturor apelor interioare pentru **piscicultură**. Se va intensifica dezvoltarea **sericiculturii** și **apiculturii**.

b) Vor fi înfăptuite, în continuare, prevederile **„Programului național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier"**, în concordanță cu cerințele economiei naționale, ale asigurării protecției mediului înconjurător. Se vor realiza lucrări de reîmpădurire și de extindere a vegetației forestiere cu specii valoroase, utilizîndu-se terenurile degradate, inapte pentru agricultură. Exploatarea masei lemnoase pentru prelucrare industrială va fi limitată la potențialul real al pădurilor.

c) O deosebită atenție se va acorda bunei **gospodăriri a apelor**, în vederea satisfacerii atît a nevoilor consumului public, cît și a necesarului rațional al industriei și celorlalte ramuri ale economiei naționale. Vor fi realizate noi lacuri de acumulare cu folosință complexă și lucrări de regularizare a cursurilor de apă. Prin îndiguiri și supraînălțări de diguri se vor scoate de sub efectul inundațiilor circa 150 mii hectare. Vor fi aplicate măsuri complexe pentru reducerea consumurilor specifice de apă și creșterea gradului de recirculare a acesteia în procesele de producție.

C. Transporturile și telecomunicațiile

Obiectivele de bază în domeniul transporturilor sînt folosirea intensivă a mijloacelor din dotare, optimizarea fluxurilor și accelerarea operațiunilor de încărcare-descărcare, economisirea carburanților și energiei electrice.

În sectorul **feroviar** — care va reprezenta în continuare principalul mijloc de transport intern — se va pune

accentul pe creşterea vitezei de circulaţie şi îmbunătăţirea indicilor de utilizare a capacităţilor de transport. Va trebui redus la minimum transportul cu mijloace **auto**, atît pentru diminuarea consumului de combustibili superiori, cît şi ca o măsură importantă de împiedicare a poluării şi de protejare a mediului înconjurător. În condiţiile dezvoltării căilor navigabile interioare, va spori în măsură însemnată volumul transportului **fluvial**. Transportul **maritim** cu navele româneşti va asigura practic, integral, preluarea mărfurilor care se derulează pe această cale, extinzîndu-se, totodată, serviciile de transport pentru partenerii externi. O mai mare atenţie trebuie acordată folosirii raţionale a mijloacelor din dotarea transportului **aerian**, creşterii eficienţei economice a acestei activităţi.

În domeniul **poştei şi telecomunicaţiilor** se va pune accentul pe creşterea calităţii şi diversificarea prestaţiilor, extinderea utilizării radioreleelor de medie şi mare capacitate, încheierea acţiunii de raţionalizare a reţelei.

D. Activitatea de investiţii-construcţii

În cincinalul 1991—1995 se va realiza un volum de investiţii de 1 600—1 700 miliarde lei. În cadrul fondurilor alocate industriei, o pondere importantă va reveni realizării programelor de modernizare a utilajelor şi instalaţiilor. Pentru agricultură se prevăd circa 250 miliarde lei, îndeosebi pentru finalizarea programului naţional de îmbunătăţiri funciare. Investiţiile destinate construcţiei de locuinţe şi altor edificii social-culturale vor însuma aproape 250 miliarde lei.

În activitatea de investiţii se vor urmări reducerea la strictul necesar a cheltuielilor pentru construcţii, sporirea gradului de tipizare şi industrializare a lucrărilor, promovarea tehnologiilor de execuţie de mare randament, reducerea accentuată a consumurilor de materiale energointensive, asigurarea condiţiilor pentru intrarea mai rapidă în funcţiune a noilor obiective.

E. Aprovizionarea tehnico-materială

Înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare a economiei naționale impune să se acționeze cu hotărîre pentru realizarea integrală a sarcinilor privind **lărgirea și gospodărirea judicioasă a bazei proprii de materii prime și resurse energetice.**

O importanță deosebită are valorificarea mai intensă a materialelor refolosibile, care vor trebui să contribuie într-o proporție mult sporită, în unele sectoare cu peste 50 la sută, la acoperirea necesarului economiei naționale. Prin extinderea activității de recondiționare urmează să se asigure circa 75 la sută din consumul intern de piese de schimb și subansamble. În toate unitățile economico-sociale, precum și în rîndul populației trebuie dezvoltat cel mai înalt simț gospodăresc în utilizarea materiilor prime, combustibilului și energiei, inclusiv a materialelor recuperabile rezultate din procesele de producție și consum, combătîndu-se cu toată hotărîrea orice manifestare de risipă.

Se impune, de asemenea, o preocupare mai sistematică pentru asimilarea de noi materiale, cu parametri calitativi superiori, în vederea satisfacerii cerințelor economiei, îndeosebi de produse metalurgice și chimice.

Pe primul plan al activității economice trebuie să se situeze **îmbunătățirea randamentelor și reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică.** În anul 1995, consumul energetic pe unitatea de venit național urmează să scadă cu circa 20 la sută față de anul 1990. Vor fi reduse cu circa 20 la sută consumurile de metale feroase, aluminiu și cupru ; importante economii trebuie realizate în utilizarea materialului lemnos, a materiilor prime din industria ușoară, a hîrtiei și celorlalte resurse.

Este necesar să se asigure diminuarea și încadrarea strictă în **normativele de stocuri** pentru materii prime, materiale, combustibili, produse finite și în curs de fabricație, acționîndu-se mai ferm pentru creșterea vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

2. Cercetarea științifică și introducerea tehnicii noi, dezvoltarea învățămîntului

Cercetarea și învățămîntul — pe baza programelor elaborate sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului — urmează să-și sporească aportul la dezvoltarea intensivă a economiei naționale și pregătirea cadrelor necesare, la progresul multilateral al patriei.

A. Cercetarea științifică și introducerea tehnicii noi

Activitatea de cercetare științifică și introducere a tehnicii noi va fi orientată în direcția înfăptuirii programelor de organizare, modernizare și dezvoltare a economiei.

Se va acționa pentru extinderea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, pentru descoperirea de noi rezerve prin amplificarea prospecțiunilor geologice, promovarea tehnologiilor de extracție care asigură randamente ridicate de valorificare a substanțelor utile din zăcăminte.

Vor fi intensificate cercetările privind sursele noi de energie, folosirea mai eficientă a tuturor resurselor energetice și diminuarea consumului de hidrocarburi, utilizarea energiei nucleare, funcționarea optimă a sistemului electro-energetic național.

Un obiectiv esențial îl constituie promovarea unor tehnologii noi, care să asigure, în toate ramurile economiei, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică, încadrarea în normele aprobate.

Se vor elabora — prin metode fizice, chimice și de bioinginerie — materiale noi, cu proprietăți superioare — metalurgice, polimeri, substanțe chimice pure și ultrapure, materiale ceramice și compozite.

Vor fi intensificate cercetările privind chimizarea superioară a țițeiului, gazelor naturale, sării, biomasei, creșterea gradului de valorificare a tuturor resurselor. Se vor perfecționa tehnologiile, asigurîndu-se reducerea pierderilor de substanțe în mediul înconjurător, recuperarea și reintroducerea acestora în circuitul economic, prevenirea poluării aerului, apei și solului.

Vor fi asimilate în fabricație noi tipuri de mașini, utilaje și instalații tehnologice, bazate pe un grad avansat de tipizare a componentelor, cu parametri constructivi și funcționali la nivelul realizărilor de vîrf pe plan mondial.

Promovînd mai larg cuceririle biologiei moderne și ingineriei genetice, **cercetarea agricolă** va elabora soluții pentru ridicarea fertilității fondului funciar, crearea de soiuri și hibrizi de plante cu producții mari și rezistență superioară, de rase de animale de înaltă productivitate, în vederea realizării integrale a obiectivelor noii revoluții agrare. În silvicultură se vor elabora tehnologii pentru promovarea speciilor de mare valoare economică și ecologică, pentru amenajarea silvică a terenurilor degradate.

Concomitent cu intensificarea cercetărilor aplicative, vor fi dezvoltate **cercetările fundamentale** din domeniul științelor naturii și tehnice, urmînd să se asigure astfel rezerva de soluții pentru dezvoltarea în perspectivă a economiei și întregii societăți, participarea mai activă a României la progresul cunoașterii universale. O deosebită atenție va fi acordată matematicii, fizicii, chimiei și biologiei, ca discipline de bază în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane. Se va pune accentul pe dezvoltarea cercetărilor interdisciplinare, corespunzător complexității deosebite a fenomenelor și proceselor abordate de știința modernă.

Cercetarea economică și social-politică va trebui să aprofundeze studiul acțiunii legilor obiective, să contribuie la perfecționarea conducerii vieții economico-sociale, la fundamentarea științifică a direcțiilor noi de dezvoltare a societății, în raport cu schimbările care intervin în cadrul forțelor de producție și în structura socială, cu ce-

rințele creșterii rolului politic conducător al Partidului Comunist Român, ale adîncirii democrației muncitorești-revoluționare.

B. Învățămîntul

În viitorul cincinal, întregul tineret va urma **școala de 12 ani**. Peste 90 la sută din elevi vor fi cuprinși în liceele industriale, agroindustriale, silvice și economice. Se va perfecționa și moderniza **învățămîntul superior** în raport cu cerințele economiei naționale, urmărindu-se integrarea organică a acestuia cu producția și cercetarea.

În perioada 1991—1995 învățămîntul va asigura **pregătirea profesională** a unui număr de aproape 2 milioane persoane, dîndu-se prioritate formării cadrelor necesare pentru activitatea minieră și petrolieră, industria constructoare de mașini, metalurgie, chimie, industria materialelor de construcții, agricultură.

Învățămîntul trebuie să formeze cadre cu o temeinică pregătire profesională, teoretică și practică, în concordanță cu cerințele progresului tehnico-științific, cu prevederile programelor de organizare, modernizare și dezvoltare a economiei. Se impune ca întregul învățămînt să se desfășoare pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, a concepției revoluționare despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric. Este necesar să se acorde o mai mare atenție însușirii științelor sociale, economice și de conducere, pentru ca tinerii absolvenți, îndeosebi specialiștii să-și poată desfășura în bune condiții activitatea, pe baza principiilor și cerințelor mecanismului nostru economico-financiar.

În vederea perfecționării continue a cunoștințelor profesionale ale tuturor categoriilor de oameni ai muncii, inclusiv ale cadrelor tehnice și de conducere, se va pune un accent deosebit pe realizarea **programelor de reciclare, care** vor cuprinde peste 3,2 milioane persoane anual.

3. Dezvoltarea economico-socială a județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, înfăptuirea în continuare a programelor de organizare și sistematizare a teritoriului, a localităților

În elaborarea programelor de dezvoltare economico-socială a județelor, municipiilor, orașelor și comunelor — ca părți integrante ale planului național unic — este necesar să se asigure înfăptuirea neabătută a politicii de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul țării, continuarea procesului de organizare și modernizare a localităților.

Programele pe **județe** — care vor cuprinde toate activitățile economice și sociale de pe teritoriul respectiv — trebuie să orienteze ferm eforturile în direcția valorificării superioare a resurselor materiale și umane, a folosirii cu eficiență maximă a potențialului productiv. În anul 1995, în fiecare județ se va realiza un volum de activitate economică pe locuitor de cel puțin 100 mii lei :

Volumul de activitate economică — lei pe locuitor —	Număr județe		
	1985	1990	1995
Pînă la 80 000	10	—	—
80 001— 90 000	10	2	—
90 001—100 000	7	10	—
100 001—150 000	14	21	18
Peste 150 000	—	8	23

Programele de dezvoltare a **municipiilor și orașelor** trebuie să asigure utilizarea deplină a capacităților de producție din industria republicană, industria mică și celelalte ramuri, realizarea unei densități optime a construcțiilor, organizarea cît mai rațională a lucrărilor edilitare și transportului, funcționarea în bune condiții a rețelei unităților de învățămînt, sănătate și cultură.

Programele de dezvoltare a **comunelor** vor urmări crearea condițiilor pentru obținerea unor producții agri-

cole de 35—40 mii lei la hectarul agricol. Pe baza valorificării resurselor locale, în anul 1995 producția industriei mici, în mediul rural, va ajunge la cel puțin 6 mii lei pe un locuitor. Se va forma, astfel, muncitorul agricol de tip nou, capabil să îndeplinească nu numai lucrările necesare în agricultură, ci și o serie de activități industriale și de servicii, care urmează să contribuie cu cel puțin 20—25 la sută la formarea veniturilor țărănimii. In comune se vor dezvolta unitățile de învățămînt, asistență sanitară, cultură și creație, asigurîndu-se condiții de muncă și viață tot mai apropiate de cele din orașe.

4. Comerțul exterior și cooperarea economică internațională

Avînd în vedere nivelul actual al schimburilor internaționale, precum și programul de dezvoltare economico-socială a țării noastre, vor fi extinse schimburile economice și cooperarea în producție cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială.

Un obiectiv principal al viitorului cincinal îl constituie dezvoltarea accentuată a exporturilor, pentru a se asigura necesarul de importuri al economiei și echilibrul balanței de plăți externe, participarea mai activă a României la diviziunea internațională a muncii. În acest scop se va acționa pentru perfecționarea activității de prospectare a piețelor, încheierea de acorduri și contracte de lungă durată, care conferă stabilitate relațiilor economice, pentru promovarea produselor de nivel tehnic și calitativ ridicat, competitive pe plan internațional.

Activitatea de cooperare economică și tehnico-științifică va ocupa un loc tot mai important în relațiile cu alte state, urmînd să-și sporească aportul la acoperirea necesarului de materii prime și resurse energetice, la specializarea reciprot avantajoasă a producției.

Vor fi amplificate relațiile economice cu toate țările socialiste, prin dezvoltarea schimburilor comerciale, promovarea specializării și cooperării în producție și în domeniul tehnico-științific. România va participa activ la realizarea acordurilor de lungă durată din cadrul C.A.E.R.,

în scopul dezvoltării mai puternice a tuturor statelor membre, al asigurării unei egalizări relative a nivelului economic al acestora, al întăririi independenței lor economice și tehnico-științifice.

Țara noastră va intensifica, totodată, colaborarea cu statele în curs de dezvoltare, prin lărgirea cooperării și realizarea în comun a unor obiective care să contribuie la progresul economico-social al țărilor noastre.

Vor fi extinse relațiile economice și tehnico-științifice cu țările capitaliste dezvoltate, în spiritul principiilor coexistenței pașnice și avantajului reciproc. La baza tuturor relațiilor sale cu celelalte state, România va situa, în continuare, cu toată fermitatea, principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Ținînd seama de manifestările puternice ale crizei economice mondiale și de înrăutățirea considerabilă a situației țărilor în curs de dezvoltare, este necesar să se asigure înlăturarea vechilor practici de inegalitate și de asuprire a acestora, promovarea unor principii noi de relații, care să contribuie la progresul și dezvoltarea economico-socială independentă a fiecărei națiuni, în condițiile stabilității economiei mondiale. Se impun, astfel, o îmbunătățire radicală a sistemului financiar internațional, renunțarea cu desăvîrșire la condiționarea raporturilor economice de considerente politice sau de altă natură.

România este gata să participe activ, împreună cu alte state, la elaborarea în comun a noilor principii de relații economice internaționale, a măsurilor privind datoriile externe ale țărilor în curs de dezvoltare și soluționarea altor probleme complexe ale economiei contemporane.

România va milita, în mod consecvent, pentru instaurarea unei noi ordini economice mondiale, care să permită lărgirea schimburilor pe baze echitabile, accesul fără restricții la știința și tehnologiile moderne, participarea activă și în condiții de avantaj reciproc a tuturor țărilor la circuitul economic, eliminarea oricăror bariere și discriminări în raporturile dintre state, stimularea cursului spre colaborare, destindere și securitate, spre realizarea

unei lumi mai bune și mai drepte, în care fiecare națiune să se poată dezvolta liber și independent, corespunzător năzuințelor sale, fără nici un amestec din afară!

5. Creșterea mai accentuată a productivității muncii, a eficienței economice

Potrivit sarcinilor dezvoltării intensive a economiei românești, se va acționa pentru asigurarea unei înalte eficiențe în toate sectoarele de activitate, prin introducerea mai rapidă a tehnicii noi, aplicarea fermă a măsurilor din programele de organizare științifică și modernizare a producției.

Un obiectiv prioritar este creșterea susținută a **productivității muncii** în industrie, agricultură, construcții, transporturi și celelalte ramuri ale economiei. Pe seama ridicării productivității muncii sociale urmează să se realizeze circa 90 la sută din sporul venitului național pe întregul cincinal.

Reducerea consumurilor materiale și energetice, adîncirea proceselor de prelucrare industrială a resurselor vor determina **creșterea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei electrice** cu 20—25 la sută, în anul 1995 comparativ cu 1990. În acest scop vor fi luate măsuri pentru introducerea și generalizarea tehnologiilor moderne cu performanțe ridicate, pentru asimilarea de produse cu consumuri reduse de materii prime și energie.

O deosebită atenție trebuie acordată **creșterii producției și venitului național pe unitatea de fonduri fixe**, prin exploatarea cu randament maxim a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, efectuarea în bune condiții a reparațiilor capitale și reviziilor tehnice.

Se va acționa cu fermitate pentru **ridicarea nivelului tehnic al produselor**, aplicîndu-se măsuri de modernizare a acestora în scopul creșterii duratei și fiabilității în funcționare, reducerii greutății, diminuării cheltuielilor de exploatare și întreținere. În scopul **îmbunătățirii radicale a calității producției**, este necesar să se ia măsuri hotărîte

pentru perfecţionarea activităţii de concepţie şi proiectare, respectarea strictă a disciplinei tehnologice, asigurarea execuţiei ireproşabile a produselor, întărirea controlului de calitate pe toate fazele procesului de fabricaţie.

O sarcină primordială a actualei etape este **creşterea rentabilităţii economice**. Sporirea acesteia va trebui obţinută exclusiv prin reducerea costurilor şi realizarea de produse cu grad superior de prelucrare. Ponderea cheltuielilor materiale în produsul social va ajunge în 1995 la circa 55 la sută.

Este imperios necesar să se asigure **încadrarea în normativele economico-financiare**, menţinerea în limitele stabilite a indicelui preţurilor de producţie, de livrare şi cu amănuntul, accelerarea vitezei de rotaţie a banilor şi realizarea unei circulaţii monetare sănătoase, întărirea continuă a finanţelor ţării — factori de bază ai progresului multilateral al societăţii noastre socialiste.

Pentru cincinalul 1991—1995 se prevede o creştere a **venitului naţional** într-un ritm mediu anual de 6—7 la sută. Corespunzător obiectivelor şi direcţiilor prioritare ale dezvoltării economico-sociale a ţării, 70—72 la sută din venitul naţional se repartizează pentru fondul de consum şi 28—30 la sută pentru fondul de acumulare.

6. Creşterea nivelului de trai şi indicatorii sociali

Se estimează că **populaţia totală** a ţării, în anul 1995, va depăşi 24 milioane locuitori, în condiţiile menţinerii unei structuri demografice echilibrate.

Vor fi create noi locuri de muncă, urmînd ca **populaţia activă** să ajungă la circa 12 milioane persoane. Se prevede ca numărul **personalului muncitor** să reprezinte, la sfîrşitul cincinalului, 8 180—8 240 mii persoane, adică circa 68 la sută din populaţia activă. Se va acţiona pentru realizarea unor proporţii optime între principalele categorii de personal, prin sporirea îndeosebi a numărului celor care lucrează nemijlocit în producţie.

Dezvoltarea economiei naţionale va asigura condiţii

pentru creşterea în continuare a veniturilor populaţiei. **Retribuţia medie reală** va spori în 1995, comparativ cu anul 1990, cu 5—8 la sută, iar **veniturile totale ale ţărănimii cooperatiste cu 5—8 la sută**. Se va urmări ca raportul dintre retribuţiile mici şi mari să fie de circa 1 la 4,5. Va fi aplicat mai ferm acordul global, acţionîndu-se pentru realizarea unei strînse legături între venitul fiecăruia şi rezultatele activităţii sale personale, precum şi cele ale întregului colectiv. Este necesar să se asigure creşterea mai rapidă a productivităţii muncii în raport cu retribuţia medie — condiţie hotărîtoare a sporirii veniturilor reale ale populaţiei, a dezvoltării pe baze sănătoase a economiei naţionale.

Desfacerile de mărfuri cu amănuntul prin comerţul socialist vor creşte cu 5—8 la sută în 1995 faţă de 1990, urmărindu-se aprovizionarea corespunzătoare a populaţiei cu produse agroalimentare şi industriale, într-o structură sortimentală diversificată şi de un nivel calitativ tot mai bun.

Volumul prestărilor de servicii va spori în cincinalul viitor cu 60—75 la sută, acordîndu-se prioritate celor solicitate mai intens de populaţie. Prin extinderea în continuare a turismului, vor fi asigurate condiţii prielnice de odihnă şi recreare pentru masele largi de oameni ai muncii.

Se va dezvolta **construcţia de locuinţe,** în perioada 1991—1995 urmînd să se realizeze 700 mii apartamente din fondurile statului în municipii, oraşe şi viitoare centre agroindustriale, în conformitate cu prevederile de dezvoltare economico-socială şi modernizare a localităţilor. Va fi rezolvată, astfel, problema locuinţelor, asigurîndu-se în oraşe o suprafaţă locuibilă de 10—12 mp pe locuitor. Se prevede, totodată, realizarea de către locuitorii satelor a unui număr important de case noi, care vor contribui la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale ţărănimii.

Se va îmbunătăţi în continuare ocrotirea sănătăţii, asigurîndu-se folosirea judicioasă a bazei materiale existente ; va fi perfecţionată activitatea tuturor unităţilor sanitare, acordîndu-se prioritate acţiunilor profilactice, de prevenire a cauzelor care pot influenţa negativ sănătatea publică.

O deosebită atenție va fi acordată activității politico-educative, lărgirii orizontului cultural-științific al întregului popor, formării omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, socialistă. Desfășurarea în tot mai bune condiții a Festivalului național „Cîntarea României" și a competiției sportive de masă „Daciada" va contribui la afirmarea largă a talentelor și energiilor creatoare ale întregului popor în opera de edificare a noii orînduiri.

7. Apărarea mediului înconjurător

Se va urmări în continuare înfăptuirea fermă a politicii partidului și statului cu privire la apărarea și păstrarea mediului înconjurător.

Vor fi luate măsuri pentru înlocuirea tehnologiilor caracterizate prin pierderi mari de substanțe în mediul ambiant, cu soluții care valorifică cu înalt randament materiile prime și energia, pentru captarea și reciclarea productivă a gazelor evacuate, apelor reziduale, a tuturor subproduselor tehnologice. În toate unitățile trebuie întărită ordinea și disciplina, asigurîndu-se exploatarea optimă, în deplină siguranță, a utilajelor și instalațiilor. Se va acționa în direcția realizării și utilizării de substanțe chimice cu nocivitate și remanență cît mai reduse, a unor mijloace de transport nepoluante.

Vor fi îndeplinite cu consecvență prevederile privind combaterea eroziunii solului, programele de împădurire, de prevenire a poluării apelor, de conservare nealterată a mediului înconjurător în general.

Se va intensifica activitatea de instruire și educare a tuturor cetățenilor țării în vederea aplicării neabătute a prevederilor legale privind protecția și ameliorarea mediului înconjurător — factor primordial al dezvoltării patriei noastre, al asigurării unor condiții de viață și de muncă tot mai bune pentru generațiile actuale și viitoare.

IV
PERFECȚIONAREA CONDUCERII, ORGANIZĂRII ȘI PLANIFICĂRII ACTIVITĂȚII ECONOMICO-SOCIALE

Complexitatea sarcinilor fazei superioare a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate impune perfecționarea continuă a sistemului de conducere, organizare și planificare a activității economico-sociale, în raport cu progresul forțelor de producție și evoluția relațiilor sociale, cu noile cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, ale cunoașterii umane.

În acest cadru, este obiectiv necesară creșterea tot mai puternică **a rolului politic conducător al Partidului Comunist Român** — centrul vital al națiunii noastre — care poartă răspunderea directă pentru elaborarea și transpunerea cu succes în viață a planurilor și programelor de dezvoltare a societății românești. Partidul nostru își va consolida necontenit unitatea politică, ideologică și organizatorică, va acționa cu fermitate pentru perfecționarea democrației de partid și întărirea combativității, a spiritului revoluționar, de răspundere, al tuturor comuniștilor, va dezvolta continuu legăturile sale cu clasa muncitoare, cu masele largi de oameni ai muncii, cu întregul popor, se va preocupa permanent de analiza științifică a cerințelor legilor social-economice obiective — atît universal valabile, cît și proprii noii orînduiri —, de aplicarea creatoare a principiilor socialismului științific, a teoriei revoluționare la realitățile și condițiile României.

Se va asigura perfecționarea continuă a **rolului și funcțiilor statului** în raport cu schimbările care au loc în societatea românească, afirmîndu-se tot mai puternic caracterul său de stat al oamenilor muncii, al democrației muncitorești-revoluționare.

Aplicînd cu fermitate principiul înfăptuirii socialismului cu poporul și pentru popor, partidul nostru va acționa în mod consecvent pentru **dezvoltarea largă a formelor democratice de conducere,** pentru asigurarea participării clasei muncitoare — clasa cea mai înaintată a societății noastre —, a țărănimii și intelectualității, a întregii națiuni, la elaborarea și transpunerea în viață a politicii de dezvoltare economico-socială a țării.

În toate sectoarele se va urmări **ridicarea pe un plan calitativ superior a autoconducerii muncitorești,** sporind rolul adunărilor generale și consiliilor oamenilor muncii în asigurarea bunului mers al activității economico-sociale. Se vor lua măsuri pentru continua perfecționare a structurilor organizatorice, prin dimensionarea și profilarea judicioasă a unităților, adaptarea lor operativă la schimbările care se produc în economia noastră și pe piața externă, intensificarea specializării și cooperării între întreprinderi, potrivit cerințelor progresului tehnic și creșterii eficienței economice.

Va fi promovat cu fermitate principiul **conducerii unitare, pe baza planului național unic,** a dezvoltării economico-sociale a patriei. Întărirea autoconducerii și sporirea rolului diferitelor organisme de stat, al centralelor și întreprinderilor trebuie să ducă nu la slăbirea conducerii unitare a activității economico-sociale, ci la creșterea răspunderii lor în înfăptuirea neabătută a legilor, a prevederilor de plan, în buna gestionare a proprietății socialiste. Este necesar ca planurile și programele — întocmite în profil de ramură, departamental și teritorial, cu participarea directă a întreprinderilor, centralelor, județelor și localităților — să asigure echilibrul material și financiar al economiei naționale, dezvoltarea ei proporțională, armonioasă, folosirea eficientă a întregului potențial productiv al țării. Se impune ca activitatea de planificare și prognoză să se realizeze într-o măsură tot mai mare cu aportul nemijlocit al organismelor și institutelor din domeniul științei și învățămîntului.

În concordanță cu cerințele **autogestiunii, ale mecanismului economico-financiar,** trebuie să se acționeze cu hotărîre pentru maximizarea eficienței economice în toate ramurile și în toate unitățile, pentru acoperirea cheltuie-

lilor de producție și circulație din veniturile realizate, creșterea contribuției fiecărei întreprinderi la sporirea venitului național și la constituirea resurselor centralizate ale statului. Sistemul de prețuri, ansamblul pîrghiilor financiar-valutare vor exercita un rol tot mai important în dezvoltarea eficientă a economiei noastre.

Va fi perfecționat controlul activității economico-sociale — în condițiile creșterii rolului organelor de partid și de stat, al tuturor organismelor democrației muncitorești-revoluționare și comisiilor de control ale maselor populare — urmărindu-se îndeplinirea exemplară a prevederilor de plan, gospodărirea judicioasă a fondurilor materiale și bănești, întărirea ordinii legale, a disciplinei financiare.

V

ORIENTĂRILE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ROMÂNIEI ÎN PERSPECTIVA ANILOR 2000—2010

În perioada de perspectivă pînă în anii 2000—2010 — pe baza principiilor socialismului științific, a concepției creatoare, revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii — se vor asigura înfăptuirea deplină a societății socialiste multilateral dezvoltate, înaintarea fermă a României spre comunism.

Linia strategică a politicii partidului va fi creșterea puternică, în continuare, a forțelor de producție, prin aplicarea celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane, România ridicîndu-se la stadiul de țară dezvoltată, cu o economie intensivă și armonios structurată, ca bază pentru realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului popor.

Producția industrială — care, față de 1990, se va dubla pînă în anii 2000—2005 — va deține și în viitor rolul determinant în asigurarea dezvoltării economico-sociale a țării. În următorul deceniu se va încheia, în linii generale, investigarea complexă a potențialului național de rezerve, inclusiv a structurilor geologice situate la mare adîncime și în platforma maritimă. O deosebită atenție se va acorda utilizării judicioase a potențialului hidroenergetic, funcționării la parametri optimi a centralelor nuclearo-electrice, punerii tot mai largi în valoare a surselor noi și recuperabile de energie, realizării de sisteme pentru stocarea pe durate mari a acesteia. Industria prelucrătoare se va dezvolta, în principal, pe seama valorificării superioare a resurselor materiale și de muncă, punîndu-se în continuare accentul pe extinderea sectoa-

relor de vîrf, cu un conținut ridicat de creativitate științifică și manoperă de calificare superioară. Industria bunurilor de consum va fi orientată spre creșterea calității și diversificarea largă a producției.

Va fi continuată, în mod consecvent, politica noii revoluții agrare, a realizării unei agriculturi moderne, în vederea obținerii unor producții înalte, care să asigure pe deplin necesitățile de consum ale populației, aprovizionarea industriei cu materii prime, celelalte nevoi ale țării. Pînă în anii 2000—2005 va trebui să se ajungă la o recoltă stabilă de 40—45 milioane tone de cereale anual. Se va intensifica acțiunea de organizare complexă a teritoriului, încheindu-se amenajarea întregii suprafețe posibile de irigat, precum și lucrările de prevenire și combatere a eroziunii solului și a excesului de umiditate. Producția agricolă se va baza, în tot mai largă măsură, pe cuceririle biologiei moderne și ingineriei genetice.

Vor fi integral realizate prevederile programelor naționale de dezvoltare a fondului forestier și de amenajare a bazinelor hidrologice, în vederea îmbinării armonioase a funcțiilor economice și ecologice ale pădurii și apelor.

Se va crea sistemul unitar și optimizat al transporturilor, în condițiile asigurării preponderenței căilor ferate, creșterii rolului transportului fluvial și maritim, limitării la strictul necesar a celui rutier.

Caracterul intensiv al dezvoltării economiei noastre se va materializa în sporirea însemnată a productivității muncii sociale și reducerea consumului de materii prime și energie, România situîndu-se și la acești parametri la nivelul statelor avansate.

Ridicarea eficienței activității economice va determina, în continuare, creșterea mai rapidă a venitului național comparativ cu dinamica produsului social. Se estimează că, față de 1990, pînă în anii 2000—2005 se va asigura o dublare a venitului național. La baza progresului neîntrerupt al patriei noastre se va afla înfăptuirea, și în perioada de perspectivă, a unei rate judicioase a acumulării, de 28—30 la sută.

Știința românească se va afirma pe deplin ca forță de producție nemijlocită, sporindu-și contribuția la promovarea unor tehnologii și echipamente care asigură cele mai

înalte randamente în utilizarea resurselor materiale și energetice, o productivitate superioară a muncii sociale. Activitatea de cercetare din țara noastră își va intensifica aportul la studierea structurii materiei, a proceselor fizico-chimice, biochimice și de inginerie genetică, a biosferei, oceanului mondial, scoarței terestre și spațiului cosmic. Transformarea patriei noastre într-o puternică forță a progresului tehnico-științific reprezintă o cerință legică a înfăptuirii Programului partidului, a edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism.

România va participa tot mai larg și cu eficiență sporită la diviziunea internațională a muncii, la cooperarea în producție, știință și tehnică cu statele membre ale C.A.E.R. și celelalte țări socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Se vor îmbunătăți structura și eficiența exportului — care va deține o pondere tot mai însemnată, de cel puțin 30 la sută, în volumul producției-marfă —, urmînd să se asigure în continuare balanțe de plăți echilibrate.

Partidul nostru va acționa neabătut pentru perfecționarea — pe baza dezvoltării proprietății socialiste, a întregului popor și cooperatiste — a sistemului relațiilor de producție, pentru asigurarea concordanței necesare dintre acestea și evoluția forțelor de producție. Structura organizatorică va fi permanent adaptată la noile exigențe ale desfășurării activității economico-sociale. Se va întări, în continuare, rolul planului național ca instrument esențial de conducere unitară a economiei, asigurîndu-se fundamentarea riguroasă — cu participarea directă a tuturor unităților și localităților — a prevederilor de dezvoltare economico-socială a țării.

Afirmarea deplină, în toate sectoarele, a principiilor autoconducerii și autogestiunii va determina gospodărirea cu eficiență mereu sporită a potențialului nostru material și uman, implicarea tot mai profundă a maselor largi de oameni ai muncii, a întregului popor în conducerea societății.

Funcționarea mecanismului economic se va întemeia pe continua perfecționare a sistemului de prețuri, a pîr-

ghiilor financiar-monetare ; prin întărirea monedei naționale vor fi create premisele pentru trecerea la convertibilitatea internațională a leului.

Manifestînd cea mai înaltă responsabilitate față de destinele națiunii noastre, partidul va promova, în mod consecvent, politica de asigurare a unui spor natural normal al populației și a unei structuri demografice echilibrate.

Generalizarea pregătirii liceale, extinderea în continuare a învățămîntului superior, instituirea efectivă a instruirii permanente prin sistemul reciclării profesionale, promovarea formelor avansate de organizare, mecanizare complexă și automatizare a producției vor accelera procesul de reducere a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală.

Pe măsura introducerii tehnicii noi și creșterii productivității muncii se vor crea condiții pentru reducerea, în limite raționale, a săptămînii de lucru, concomitent cu asigurarea locurilor de muncă pentru noile generații de tineri, pentru întreaga populație activă. Ca rezultat al schimbărilor tehnologice ce vor interveni în producție, precum și al afirmării plenare a valorilor socialismului în conștiința maselor, munca se va manifesta tot mai mult ca o necesitate vitală a omului.

Prin înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială, de sistematizare și modernizare a județelor și localităților, toate orașele și comunele vor deveni centre puternice, capabile să asigure condiții corespunzătoare de muncă și viață locuitorilor, participarea intensă a acestora la rezolvarea problemelor de interes general.

În vederea satisfacerii nevoilor, științific fundamentate, ale întregului popor, se vor urmări realizarea în continuare a unui consum alimentar într-o structură adecvată cerințelor fiziologice ale organismului uman, acoperirea necesarului de bunuri industriale și servicii, crearea unor condiții optime de odihnă și recreere, de îngrijire a sănătății, accesul larg la cultură al tuturor oamenilor muncii.

Menținîndu-se un raport echitabil între veniturile mici și mari — care va fi de 1 la 4,5 pînă în anul 2000 —, se va urmări ca nivelul minim al retribuției să asigure condiții de viață corespunzătoare, demne, pentru toți membrii so-

cietății. Va crește în continuare rolul fondurilor sociale de consum, acestea reprezentînd un factor esențial al ridicării nivelului de trai al întregului popor. Repartiția socialistă se va împleti, astfel, tot mai strîns cu criteriul repartiției comuniste privind satisfacerea deplină a necesităților raționale de viață ale tuturor membrilor societății.

În condițiile dezvoltării și modernizării activității economico-sociale, va avea loc o continuă apropiere între toate clasele și categoriile sociale, pe calea ridicării nivelului general de cultură și civilizație al întregului popor, a reducerii deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, dintre oraș și sat. Se va ajunge astfel la întărirea unității și omogenizarea societății noastre socialiste, la realizarea poporului unic muncitor, animat de aceleași năzuințe și interese comune de a-și făuri în mod conștient viitorul liber și independent, de bunăstare și fericire.

Prin înfăptuirea orientărilor pentru perioada de perspectivă, România va deveni o țară socialistă multilateral dezvoltată, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, cu un înalt nivel de civilizație materială și spirituală, creîndu-se astfel premisele pentru afirmarea tot mai viguroasă a principiilor comuniste de muncă și viață.

*

Realizarea obiectivelor prevăzute în Programul-Directivă al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român depinde într-o măsură hotărîtoare de asigurarea unor condiții internaționale de pace și liniște, de largă colaborare între state și națiuni, care să permită poporului nostru — ca, de altfel, tuturor popoarelor lumii — să-și consacre plenar activitatea, forțele sale creatoare asigurării progresului economico-social, făuririi unei vieți demne și fericite. Realitățile de astăzi arată că nici o țară, nici un popor nu poate avea certitudinea că-și va înfăptui aspirațiile de bunăstare și prosperitate atîta vreme cît în lume continuă să se acumuleze uriașe arsenale de arme — în primul rînd de arme nucleare, chimice și alte mijloace de distrugere în masă —, cît în diferite regiuni

ale planetei se mențin și chiar se accentuează stările de încordare și conflict, se manifestă cu tot mai multă pregnanță fenomene de criză și instabilitate economică, se adîncesc decalajele între țările sărace și bogate, iar numeroase alte probleme de importanță esențială pentru pacea și progresul omenirii rămîn nesoluționate.

Tocmai pornind de la aceste realități, de la interesele fundamentale ale națiunii noastre, ale tuturor popoarelor, România socialistă, făcînd totul pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a propriilor planuri și programe de dezvoltare economico-socială, este hotărîtă să participe și în viitor, în modul cel mai activ, la viața internațională, să-și aducă întreaga contribuție la rezolvarea constructivă a marilor probleme ce confruntă omenirea, la statornicirea trainică a unui climat mondial de încredere, securitate, colaborare și pace. În acest spirit, țara noastră va conlucra tot mai strîns cu celelalte state și națiuni, cu forțele înaintate și iubitoare de pace din întreaga lume, pentru promovarea fermă a politicii de dezarmare, securitate și pace, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice mondiale, a unor relații noi, întemeiate pe principii de deplină egalitate și echitate, care să asigure progresul mai rapid al tuturor popoarelor, o largă și fructuoasă colaborare internațională.

Deși problemele situației mondiale actuale sînt deosebit de complexe și grave, România își exprimă convingerea că, acționînd unite, popoarele, forțele progresiste de pretutindeni pot imprima un curs nou în viața internațională, pot asigura afirmarea politicii de pace, de dezarmare, înțelegere și colaborare, făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

În același timp, Partidul Comunist Român își exprimă încrederea neclintită în perspectiva dezvoltării omenirii pe calea socialismului, în posibilitățile poporului nostru de a asigura triumful deplin și definitiv al principiilor socialismului științific în România, edificarea societății socialiste și comuniste pe pămîntul patriei străbune. Garanția mersului neabătut înainte pe această luminoasă cale o constituie puternica bază tehnico-materială făurită în țara noastră, înaltul nivel de dezvoltare economico-socială și spirituală realizat în anii construcției socialiste și, mai

presus de toate, o constituie unitatea clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, voința nestrămutată a întregii națiuni de a înfăptui politica revoluționară, profund științifică și realistă a partidului — politică a cărei justețe a fost confirmată în mod strălucit de viață și care corespunde pe deplin intereselor de dezvoltare liberă, independentă a patriei, cauzei socialismului și comunismului, asigurării unei vieți de bunăstare și fericire pentru întregul nostru popor.

CUPRINS

Lei 4